

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

AYŞE ZENGİN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2014/13014
Karar Tarihi : 14/10/2015

Başkan : Burhan ÜSTÜN
Üyeler : Serruh KALELİ
Nuri NECİPOĞLU
Hicabi DURSUN
Rıdvan GÜLEÇ

Raportör Yrd. : Hikmet Murat AKKAYA

Başvurucu : Ayşe ZENGİN

Vekili : Av. Cemil DOĞRU

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, zilyet olunan ve tarımsal amaçla kullanılan taşınmazın rayiç bedelinin tespit edilmesi isteminin reddedilmesi nedeniyle adil yargılanma ve mülkiyet haklarının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 5/8/2014 tarihinde İzmir 6. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde başvurunun Komisyona sunulmasına engel teşkil edecek bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. Birinci Bölüm Birinci Komisyonunca 23/6/2015 tarihinde, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

4. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

5. Başvurucu, 19/4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun kapsamında zilyetliğinde bulundurduğu İzmir ili Torbalı ilçesinde bulunan taşınmazı satın almak amacıyla ilgili idarelere başvurmuş; İzmir Valiliği Defterdarlık Millî Emlak Dairesi Başkanlığınca kanuni indirimler sonrasında taşınmazın satış bedelinin 269.016,90 TL olduğu kendisine bildirilmiştir.

6. Başvurucu, söz konusu itiraz anlamında olmamak üzere güncel rayıç bedelin daha az olduğunu belirterek bilgi bakımından ve kanaat oluşturması açısından ilgili idarelerce durum yeniden gözden geçirilmesi ve taşınmazın gerçek değerinin belirlenmesi amacıyla 29/7/2013 tarihinde Torbalı 1.Asliye Hukuk Mahkemesine delil tespiti istemiyle başvuru yapmıştır.

7. Torbalı 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 30/7/2013 tarihli ve E.2013/165 Değişik İş sayılı kararla başvurusunun istemini reddetmiştir. Karar gerekçesi şöyledir:

“Dosya kapsamı ve yasal düzenleme dikkate alındığında; HMK'nun 400. maddesi gereğince delil tespiti istenebilmesi için, görülmekte olan bir dava bulunması ve henüz inceleme sırası gelmemiş bir vakianın olması ya da ileride açılacak davada ileri sürülecek bir vakianın olması gerekir. Delil tespiti dilekçesinden, görülmekte olan bir dava olmadığı gibi, idarece belirlenen bedelin yeniden değerlendirmesi aşamasında idarenin kanaatini değiştirmek amacıyla delil tespiti talebinde bulunulduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenlerle talebin delil tespiti istenebilecek haller arasında sayılmadığı, ayrıca delilin hemen tespit edilmesinde hukuki yararda bulunmadığı, zira delilin kaybolma ihtimali bulunmadığı, yine dava açılacak olsa dahi esas hakkındaki davaya bakacak mahkemenin asliye hukuk mahkemesi olmadığı sonuç ve kanaatine varılmakla, tespit talebinin reddine karar verilmiş ve aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

KARAR: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Delil tespiti talebinin REDDİNE,

2-..

3-..,

Dair, tarafların yokluğunda, dosya üzerinden yapılan inceleme sonunda tebliğ tarihinden itibaren 15 günlük süre içerisinde Yargıtay Başkanlığına hitaben yazılacak ve mahkememize sunulacak bir dilekçe ile temyiz yolu açık olmak üzere karar verildi.”

8. Başvurucu anılan karara karşı süresi içerisinde temyiz yoluna başvurmuş, Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 4/2/2014 tarihli ve E.2014/512,K.2014/1613 sayılı kararla başvurusunun temyiz dilekçesinin reddine karar vermiştir. Söz konusu ilamın gerekçesi şu şekildedir:

“ ...

Yukarıdaki yasal düzenleme ile 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ‘temyiz edilebilen kararlar’ başlıklı 427. maddesi ve ‘temyiz edilemeyen kararlar’ başlıklı 428/4. maddesi ile birlikte değerlendirildiğinde; çekişmesiz yargı niteliğinde olan delil tespiti istemi aynı zamanda nihai karar niteliğinde de olmadığından temyiz edilebilen kararlardan değildir. Şu halde, davacının temyiz dilekçesinin reddine...”

9. Karar düzeltme talebi hakkındaki istem aynı Dairenin 29/5/2014 tarihli E.2014/5677, K.2014/9000 sayılı kararı ile reddedilmiş, anılan karar 9/7/2014 tarihinde tebliğ edilmiştir. Kararın gerekçesi şu şekildedir: *“...Delil tespiti davaları; temyizi mümkün olmayan, HMK'nın 403. maddesi uyarınca ancak itiraz yolu açık çekişmesiz yargı davalarındandır. Temyizi mümkün olmayan bir karara karşı karar düzeltme yolunu da gidilemez. Bu nedenle karar düzeltme istemine ilişkin dilekçenin reddine...”*

10. Başvurucu 5/8/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. İlgili Hukuk

11. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 31/3/2011 tarihli ve 6217 sayılı Kanun'un 30. maddesi ile değiştirilen geçici 3. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Bölge adliye mahkemelerinin, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun geçici 2 nci maddesi uyarınca Resmi Gazete’de ilan edilecek göreve başlama tarihine kadar, 1086 sayılı Kanunun temyize ilişkin yürürlükteki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.”

12. 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 427. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Mahkemelerden verilen nihai kararlara karşı temyiz yoluna başvurulabilir. Davada haklı çıkmış olan taraf da hukuki yararı bulunmak şartıyla hükmü temyiz edebilir.”

13. 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 26/9/2004 tarihli 5236 sayılı Kanun'un 16. maddesi ile değiştirilen *“Temyiz Edilemeyen Kararlar”* başlıklı 428. maddesinin birinci fıkrasının dördüncü bendi şöyledir:

“Bölge adliye mahkemelerinin aşağıdaki kararları hakkında temyiz yoluna gidilemez:

...

4. Çekişmesiz yargı işlerinde verilen kararlar...”

14. 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesi şöyledir:

“Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihine kadar, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun temyize ilişkin yürürlükteki hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.”

15. 26.4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Kanun'un 6. maddesinin sekizinci ve dokuzuncu fıkraları şöyledir:

“Satış bedeli peşin veya taksitle ödenebilir. Satış bedelinin tamamının peşin ödenmesi hâlinde yüzde yirmi, en az yarısının ödenmesi hâlinde yüzde on oranında indirim uygulanır ve bu bedeller idarece yapılan yazılı tebligat tarihinden itibaren en geç üç ay içinde ödenir. Tebliğ edilen satış bedeline itiraz edilemez ve dava açılmaz.”

“Peşin satışlarda satış bedelinin tamamını, taksitli satışlarda ise peşinatı veya taksitleri vadesinde ödememek suretiyle yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerin doğrudan satın alma hakları düşer....”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

16. Mahkemenin 14/10/2015 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvuruçunun 5/8/2014 tarihli ve 2014/13014 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvuruçunun İddiaları

17. Başvuruçucu,

i. İlk Derece Mahkemesince delil tespiti isteminin reddine karar verilirken itiraz yolu yerine temyiz yolu açık olmak üzere karar verildiğini ve bu belirlemeye göre temyiz isteminde bulunulduğunu, Yargıtay tarafından temyiz talebinin kabul edilmemesinin Anayasa'nın 36., 39. ve 40. maddelerini ihlal ettiğini,

ii. 6292 sayılı Kanun'da süresi içerisinde idareye başvuran ve idarece tespit edilen satış bedelini itiraz ve dava konusu etmeksizin kabul edenlerce hak sahibi olunması öngörüldüğü için dava açma yoluna gitmeden delil tespiti istediğini, satış bedelinin aslında olması gereken miktardan daha fazla belirlendiğini, delil tespiti istenerek dava açılmaksızın Maliye Bakanlığı ve Başbakanlığa durumu aksettirme imkânının da elinden alındığını, bu kapsamda Anayasa'nın 35. maddesi kapsamında mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu yargılamanın yenilenmesini ve dosyanın ilgili mahkemeye gönderilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

B. Değerlendirme

18. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Bireysel başvuru usulü" kenar başlıklı 47. maddesinin (5) numaralı fıkrası şöyledir:

"Bireysel başvurunun, başvuru yollarının tüketildiği tarihten; başvuru yolu öngörülmemişse ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekir..."

19. Bireysel başvuruların, 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (5) numaralı fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 64. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca, başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemiş ise ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde Anayasa Mahkemesine doğrudan veya diğer mahkemeler yahut yurt dışı temsilcilikler vasıtasıyla yapılması gerekmektedir (*Yasin Yaman*, B. No: 2012/1075, 12/2/2013, §§ 18, 19).

20. Bireysel başvurunun kabul edilebilirlik koşullarından olan başvuru süresine riayet edilmesi şartı, bireysel başvuru incelemesinin her aşamasında resen nazara alınması gereken bir başvuru koşuludur (*Taner Kurban*, B. No: 2013/1582, 7/11/2013, § 19).

21. Yukarıda belirtilen hükümler uyarınca bireysel başvurunun; başvuru yollarının tüketildiği, başvuru yolu öngörülmemişse ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekmektedir. Bu yönüyle başvuru yollarının tüketilmesi ve başvuru süresine ilişkin koşullar arasında yakın bir bağlantı bulunmaktadır. Ancak belirtilen hükümlerde yer verilen olağan başvuru yolları ibaresinin, başvuruçunun şikâyetleri açısından makul bir başarı şansı sunabilecek ve bir çözüm sağlayabilecek nitelikte, kullanılabilir ve etkili başvuru yolları olarak anlaşılması gerekir. Olağan başvuru yollarının tamamının tüketilmesi ibaresinin katı bir şekilde yorumlanması, birtakım başvurular açısından bireysel başvurunun amacıyla bağdaşmayan neticelere yol açabilecektir. Bu nedenle olayın özel şartları içinde etkisiz ve yetersiz olan bir kanun yolunun tüketilmesi şartı aranmaksızın her bir başvuru yolunun somut başvurular açısından etkili olup olmadığının münferiden denetlenmesi gerekmektedir (*Taner Kurban*, § 20).

22. Bireysel başvurunun, başvuru yolu öngörülmemiş durumlarda ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekmele birlikte başvuru süresinin başlangıç tarihinin belirlenmesi noktasında, başvuruçunun ihlal oluşturan işlem, eylem veya kararlar ilgili yeterince bilgi sahibi olması aranacaktır. Bu kapsamda, ilgili nihai kararın tebliğinin öngörüldüğü hâllerde tebliğ tarihinin, tebliğ öngörülmemiş hâllerde ise başvuruçunun kararın içeriğini kesin olarak öğrenebildiği tarihin esas alınması gerekir (*Taner Kurban*, § 21).

23. Başvurucunun delil tespiti istemine ilişkin talebi İlk Derece Mahkemesince reddedilirse “temyiz yolu açık olmak üzere” şeklinde hüküm kurulmuştur. Başvurucunun temyiz dilekçesi ise Yargıtay 4. Hukuk Dairesince delil tespiti isteminin çekişmesiz yargı niteliğinde olması ve aynı zamanda nihai bir kararın bulunmamasından dolayı reddedilmiştir.

24. Delil tespiti isteminin reddine ilişkin kararda yukarıda belirtilen şekilde (bkz. § 7) hüküm kurulmuş olması Yargıtayın yapacağı incelemeye engel teşkil etmemekte, bir kararın temyiz edilip edilemeyeceği meselesi aynı şekilde 1086 sayılı Kanun kapsamında çözümlenmektedir. Bu yüzden Mahkemenin temyiz edilemeyecek olan bir kararın temyiz edilebileceğini kararında göstermesi o hükmün temyiz incelemesinin yapılmasını otomatik olarak sağlamayacaktır.

25. Somut olayda temyiz istemi sonucunda verilen kararın önceden öngörülmesi başvurucudan beklenilmemekle birlikte, başvurucunun en geç temyiz isteminin reddine ilişkin kararın tebliğinden sonraki otuz günlük süre içerisinde bireysel başvuru yapması gerekmektedir. Nitekim Yargıtayın temyiz dilekçesinin reddine ilişkin gerekçesi incelendiğinde karar düzeltme yolu ile bir sonuç alınamayacağının açık olduğu anlaşılmaktadır. Temyiz talebinin reddi kararından sonra karar düzeltme yoluna gidilmesi, delil tespiti talebine ilişkin etkili ve çözüm üretebilecek bir yola başvurulduğu anlamına gelmemektedir.

26. Bu nedenle bireysel başvuru incelemesinde, temyiz dilekçesinin reddine ilişkin kararın tebliğ edildiği tarihin kabul edilebilirlik yönünden esas alınması gerekmektedir. Dosya kapsamından anlaşıldığı üzere başvurucuya 12/3/2014 tarihinde temyiz dilekçesinin reddine ilişkin karar tebliğ edilmiştir. Başvurucunun bu kapsamda en geç 11/4/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunması gerekirken bireysel başvuru tarihinin 5/8/2014 olduğu gözetildiğinde bireysel başvuru için öngörülen otuz günlük sürenin geçtiği anlaşılmaktadır.

27. Açıklanan nedenlerle, iddia edilen ihlalin başvuru tarafından öğrenildiği tarihten otuz gün geçtikten sonra yapılan başvurunun, diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin *süre aşımı* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurunun *süre aşımı* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde bırakılmasına

14/10/2015 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Burhan ÜSTÜN

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Rıdvan GÜLEÇ